

LIBRIS

We know
books

REVISTA ROMÂNĂ DE DREPT AL AFACERILOR

ROMANIAN BUSINESS LAW REVIEW

3/2021

Wolters Kluwer
Romania

9 Selecție de noutăți legislative din perioada 1.06.2021-31.07.2021

DREPTUL NOILOR TEHNOLOGII

15 Nicolae PANĂ

Dreptul de a petiționa vs. abuzul de drept și fraudă la lege în era digitalizării

28 Gabriel NIȚĂ

Răspunderea juridică a inteligenței artificiale în materia comerțului electronic

DREPT TRANȘAȚIONAL

41 Radu Bogdan BOBEI

Este viitorul dreptului internațional transnațional? Două ipoteze comerciale

DREPT EUROPEAN

77 Nicolae PLOEȘTEANU, Raul MIRON

Considerații practice și teoretice privind recunoașterea unor hotărâri judecătorești pronunțate de o instanță a unui stat membru al Uniunii Europene

CONTRACTE SPECIALE

91 PÁL Fruzsina-Ágnes

Funcția de garanție a contractului de factoring

DREPT PENAL AL AFACERILOR

105 Cristina NICORICI

Clasarea pentru lipsa vinovăției în cazul infracțiunii de fals în înscrisuri sub semnătură privată

ABECEDARUL CRIPTOMONEDELOR

117 Oana DRAGOMIR

Criptomonedele și tehnologiile aferente acestora

ORATORIE JUDICIARĂ

129 Mihail DINU

Noțiuni introductive de marketing avocațial

CENTRUL PENTRU DREPTUL AFACERILOR TIMIȘOARA

133 Marius Cristian MILOȘ

Impactul MiFID II asupra pieței de capital românești din perspectiva intermediarilor financiari

DEZLEGARE CHESTIUNI DE DREPT

155 Selecție de decizii pronunțate de Completele Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în perioada 1.01.2021 - 30.06.2021

SINTEZE DE JURISPRUDENȚĂ

163 Selecție de jurisprudență relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție din anul 2021

9 Selection of Legislative News from the Period June – July 2021

NEW TECHNOLOGIES LAW

15 Nicolae PANĂ

The Right to Petition vs. Abuse of Law and Fraud in the Digital Age

28 Gabriel NIȚĂ

The Legal Responsibility of Artificial Intelligence in E-commerce

TRANSNATIONAL LAW

41 Radu Bogdan BOBEI

Is the Future of International Law Transnational? Two Commercial Cases

EUROPEAN LAW

77 Nicolae PLOEȘTEANU, Raul MIRON

Practical and Theoretical Assumptions Regarding the Recognition of Judgements passed by Courts from EU Member States

SPECIAL CONTRACTS

91 PÁL Fruzsina-Ágnes

The Factoring Contracts Guarantee Function

BUSINESS CRIMINAL LAW

105 Cristina NICORICI

Not Prosecuting given the Lack of Guilt in the Offence of Falsification of Private Documents

THE ALPHABET OF THE CRYPTOMONES

117 Oana DRAGOMIR

Cryptocurrencies and Related Technologies

JUDICIAL ORATORY

129 Mihail DINU

Introductory Notions of Marketing for Lawyers

TIMIȘOARA BUSINESS LAW CENTER

133 Marius Cristian MILOȘ

The Impact of MiFID on the Romanian Stock Market from the Perspective of the Financial Intermediaries

RESOLUTION OF MATTERS OF LAW

155 Selection of Decisions Pronounced by the Panels of the High Court of Cassation and Justice for Resolving Legal Issues between January – June 2021

CASE LAW SYNTHESIS

163 Selection of Relevant Case Law of the High Court of Cassation and Justice from 2021

Iunie 2021

Legislație națională

Parlamentul

- Legea nr. 153/2021 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 63/2019 pentru completarea art. 61 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ
- Legea nr. 158/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat
- Legea nr. 160/2021 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 224/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar pentru întreprinderile din domeniul turismului, structuri de cazare, structuri de alimentație și agenții de turism, a căror activitate a fost afectată în contextul pandemiei de COVID-19, precum și privind unele măsuri fiscale
- Legea nr. 159/2021 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 10/2021 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 224/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar pentru întreprinderile din domeniul turismului, structuri de cazare, structuri de alimentație și agenții de turism, a căror activitate a fost afectată în contextul pandemiei de COVID-19, precum și privind unele măsuri fiscale

Guvernul

- Hotărârea nr. 588/2021 privind declanșarea procedurilor de expropriere a tuturor imobilelor proprietate privată care constituie coridorul de expropriere al lucrării de utilitate publică de interes național „Completare de la 3 la 4 benzi de circulație a sectorului de pe DN1 km 95 + 100-95 + 400, în localitatea Cornu”
- Hotărârea nr. 589/2021 pentru suplimentarea pe anul 2021 a sumei prevăzute ca justă despăgubire, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 991/2020 privind declanșarea procedurilor de expropriere a tuturor imobilelor proprietate privată care constituie coridorul de expropriere al lucrării de utilitate publică de interes național „Drum expres Brăila-Galați”, precum și completarea anexei nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 991/2020

Dreptul de a petiționa vs. abuzul de drept și fraudă la lege în era digitalizării^[1]

(*Constituția României Art. 51 – Dreptul de petiționare*^[2];

Ordonanța nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, art. 1^[3];

Codul Civil – Art. 15^[4], *Art. 1237 – Frauda la lege*^[5])

lect. univ. dr. **Nicolae PANĂ**

cercetător postdoctorand în cadrul ASE - București

ABSTRACT

This article focuses on the right to petition. The paper also analyses the limits of the petitioner's rights, as well as the legal procedures that must be followed when citizens are acting in order to solve a personal issue related to public authorities.

The public authorities have to adapt their internal procedures to the new challenges imposed by the technology, so that the relationship "citizen-public authority" become a win-win collaboration process. The public authority receives important information from the petitioner and the petitioner solves the personal problem that affect the quality of his social life. In order to keep a fair balance between the interests of the two parties, the legal system must impose some limits of conduct aiming to annihilate any temptation to use artificial intelligence in order to obtain an unfair advantage.

The representatives of the public institutions are constantly challenged to identify the best way to address to the petitioners, responding to their personal problems in an intelligible and friendly manner, adapting their response to the particularities

^[1] Lucrarea face parte din proiectul de cercetare „Fenomenul juridic în contextul globalizării. Rolul inteligenței artificiale în globalizarea democrației, riscuri diverse și vulnerabilități legale” – derulat de autor în cadrul programului postdoctoral din cadrul Academiei de Științe Economice, București, Facultatea de Drept.

^[2] Art. 51, Constituția României – Dreptul de petiționare

(1) Cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții formulate numai în numele semnatarilor.

(2) Organizațiile legal constituite au dreptul să adreseze petiții exclusiv în numele colectivelor pe care le reprezintă.

(3) Exercitarea dreptului de petiționare este scutită de taxă.

(4) Autoritățile publice au obligația să răspundă la petiții în termenele și în condițiile stabilite potrivit legii.

^[3] Art. 51, O.C. nr. 27/2002 – Dreptul de petiționare

(1) Cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții formulate numai în numele semnatarilor.

(2) Organizațiile legal constituite au dreptul să adreseze petiții exclusiv în numele colectivelor pe care le reprezintă.

(3) Exercitarea dreptului de petiționare este scutită de taxă. (4) Autoritățile publice au obligația să răspundă la petiții în termenele și în condițiile stabilite potrivit legii.

^[4] Art. 15, Cod Civil: Abuzul de drept – Niciun drept nu poate fi exercitat în scopul de a vătăma sau păgubi pe altul ori într-un mod excesiv și nerezonabil, contrar bunei-credințe.

^[5] Art. 1237, Cod Civil: Frauda la lege – Cauza este ilicită și atunci când contractul este doar mijlocul pentru a eluda aplicarea unei norme legale imperative.

of the petitioner. At the same time, the answer received by the citizen must clarify all the ambiguities that determined the personal issue.

The article also analyses the possibility to petition through an agent. This type of petition is interesting because the personal interest of the real petitioner may be distorted by the interest of the agent, as he may pursue a hidden personal material benefit, not specified in the mandate agreement.

The extraordinary evolution of new technologies and the rising role of artificial intelligence in all the public administration impose a deep legal analyse of all the activities related to public interest and law making process.

Keywords: *right to petition, public authorities, abuse of rights, simulated mandate, simulated contracts.*

REZUMAT

În acest articol vom dezbate câteva probleme legate de dreptul la petiție. Lucrarea analizează, de asemenea, limitele drepturilor petiționarului, precum și procedurile legale care trebuie urmate atunci când cetățenii se adresează autorităților publice pentru rezolvarea problemelor personale.

Autoritățile publice trebuie să își adapteze procedurile interne la noile provocări impuse de tehnologie, astfel încât relația „cetățean-autoritate publică” să devină un proces de colaborare benefic pentru ambele părți. Autoritatea publică primește informații importante de la petiționar și petiționarul își rezolvă problema personală care, de regulă, îi afectează calitatea vieții sociale. Pentru a păstra un echilibru între interesele celor două părți, sistemul juridic trebuie să impună unele limite de conduită care vizează eliminarea/reducerea tentațiilor de a folosi inteligența artificială pentru a obține un avantaj nedrept. De asemenea, avem în vedere și situațiile în care instituțiile statului intervin, cu rol de mediator, în sectoare de activitate unde reglementările secundare creează dezechilibre în relațiile contractuale.

Reprezentanții instituțiilor publice sunt în permanență provocați să identifice cel mai bun mod de a se adresa petiționarilor, răspunzând problemelor lor personale într-un mod inteligibil și profesionist, adaptându-și răspunsul la particularitățile problemelor petiționate. În același timp, răspunsul primit de cetățean trebuie să clarifice toate ambiguitățile care au determinat apariția acestei probleme care se poate repeta și în cazul altor persoane.

Articolul analizează, de asemenea, posibilitatea de a depune petiții prin intermediul unui reprezentant. Acest tip de petiție trebuie analizat în profunzime, deoarece interesul personal al petiționarului real poate fi denaturat de interesul reprezentantului; în multe situații acesta poate urmări un beneficiu personal ascuns, care nu este specificat în acordul de mandat.

Evoluția extraordinară a noilor tehnologii și rolul în creștere al inteligenței artificiale în toată administrația publică impune o analiză juridică profundă a tuturor activităților legate de interesul public și procesul de elaborare a legii.

Cuvinte-cheie: *dreptul de a petiționa, autorități publice, abuz de drept, mandat simulat, contracte simulate.*

Legislație relevantă:

Constituția României, art. 51; C. civ., art. 15, art. 1237; Ordonanța nr. 27/2002, art. 1

I. Dreptul de a petiționa

- (1) *Cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții formulate numai în numele semnatarilor.*
- (2) *Organizațiile legal constituite au dreptul să adreseze petiții exclusiv în numele colectivelor pe care le reprezintă.*
- (3) *Exercitarea dreptului de petiționare este scutită de taxă.*
- (4) *Autoritățile publice au obligația să răspundă la petiții în termenele și în condițiile stabilite potrivit legii. (Articolul 51 din Constituția României)*

Dreptul cetățenilor de a formula petiții este un drept fundamental, recunoscut de majoritatea constituțiilor din statele democratice. Având în vedere conținutul său, considerăm că acest drept fundamental poate fi încadrat cu ușurință în prima generație de drepturi ale individului^[6].

Dreptul de petiționare reprezintă un element de bază a mecanismelor specifice democrației și statului de drept, deoarece prin exercitarea sa se asigură respectarea altor drepturi fundamentale ale individului cum ar fi libertatea de exprimare, dreptul la apărare, dreptul la viață privată, dreptul la muncă etc. Acest drept subiectiv permite titularului, pe de-o parte, să participe la viața politică și economică a comunității de care aparține, iar, pe de altă parte, îi permite să își apere propriile interese și drepturi în relația cu autoritățile publice, dar și să apeleze la acest drept atunci când interesul său este afectat de persoane fizice sau juridice cu care are relații contractuale și nu numai.

[6] Potrivit teoriei juristului Karel Vasak, drepturile omului se împart în trei generații, funcție de conținutul lor: prima generație cuprinde drepturile de natură civilă și politică, care se referă la libertate și la participarea la viața politică. Sunt numite uneori drepturi „albastre”. Printre acestea menționăm: dreptul la viață, egalitatea în fața legii, libertatea de exprimare, libertatea religiei, drepturile de proprietate, dreptul la un proces echitabil și dreptul de vot. Majoritatea drepturilor din prima generație sunt recunoscute în cele mai importante instrumente juridice ale Evului Mediu, dar și ale epocii moderne: Magna Carta din 1215, Bill of Rights din 1689, Declarația drepturilor omului și a cetățeanului în 1789 (Franța), United States Bill of Rights din 1791, Declarația universală a drepturilor omului din 1948, Pactul internațional din 1966 privind drepturile civile și politice și Convenția Europeană a Drepturilor Omului din 1953. Teoria juristului ceh Vasak urmează cele trei cuvinte de ordine ale Revoluției franceze: Libertate, Egalitate, Fraternitate.

În cea de-a doua generație regăsim drepturile de natură economică, socială și culturală: dreptul de a fi angajat în condiții echitabile și favorabile, drepturi la hrană, locuință și asistență medicală, precum și asigurări sociale și indemnizații de șomaj. Această generație a primit consacrare juridică după cel de-al doilea război mondial.

Cea de-a treia generație include drepturile umane de solidaritate: dreptul la autodeterminare, dreptul la dezvoltare, dreptul la resurse naturale și dreptul la un mediu de viață sănătos.